گزارش صورتجلسه

عنوان جلسه: دومین نشست کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی

روز: چهارشنبه	**تاریخ:** ۱۴۰۵/۲/۱۹

حاضرین در جلسه:

جناب آقای وطن دوست، رئیس محترم کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد

جناب آقای بیگی یزدی، عضو محترم هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد

جناب آقای موسوی، عضو محترم هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد

جناب آقای شیخی، مدیرکل محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یزد

سیف علی شاهی، رئیس گروه سلامت کار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان یزد

جناب آقای امراللهی، معاونت اداری محترم گروه صنعتی معدنی شهداب یزد

جناب آقای امیرحسینی، مشاور محترم حقوقی اتاق بازرگانی یزد

جناب آقای توحیدی، دبیر محترم کانون کارفرمایان حقوقی

جناب آقای حاتمی، مشاور مالی محترم شرکت پروفیل یزد

جناب آقای حدادیان، معاون محترم امور صنایع اداره کل صمت استان یزد

جناب آقای دانشیان، مدیرعامل محترم فرش کبیر یزد

جناب آقای زارع، مدیرکل محترم اداره کل تامین اجتماعی استان یزد

جناب آقای زارعشاهی، نماینده محترم انجمن کاشی و سرامیک ایران

جناب آقای صابری، مشاور محترم اتاق بازرگانی

جناب آقای عباسی نژاد، کارشناس محترم واحد حقوق اتاق بازرگانی یزد

جناب آقای غلام نژاد، معاون منابع مالی اداره کل تامین اجتماعی استان یزد

جناب آقای فخرابادی، نماینده محترم شرکت کاشی مسعود

جناب آقای فرزان، معاون محترم اداری گروه صنعتی EMG

جناب آقای دشت آبادی، مدیر محترم روابط کار اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی

جناب آقای محمدی، نماینده محترم اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یزد

جناب آقای مشاهیری، دبیرمحترم کمیسیون آپفن و کشاورزی اتاق بازرگانی استان یزد

جناب آقای صالح عباسی، نماینده محترم اداره کل راه آهن یزد

جناب آقای میرفخرالدین، نماینده محترم شرکت شهید قندی

جناب آقای نعمت اللهی، مدیرعامل محترم شرکت مجتمع صنعتی یزد

سرکار خانم افسریه، مدیر عامل محترم خانه خلاق و نوآوری زینو

سرکار خانم خجسته، مدیرعامل محترم شرکت بافت گستر یزد

سرکار خانم دانشیان، مدیرعامل محترم شرکت تولید نخ های صنعتی یزد
سرکارخانم پورحسینی، رئیس محترم اداره منابع انسانی راه آهن یزد

دستورجلسه:

۱- بررسی چالش‌ها و راهکارهای اجرایی در موضوع مشاغل سخت و زیان آور و تغییر عناوین شغلی
۲- بررسی ساختار اجرای مصوبات کارگروه تسهیل کشوری مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۵ در ارتباط با سازمان تأمین اجتماعی

خلاصه مذاکرات:

مجتبی دستمالچیان، رئیس اتاق بازرگانی یزد با انتقاد از روند بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور گفت: خروج زودهنگام نیروهای متخصص از چرخه کار، آسیب جدی به تولید و صنعت وارد می‌کند و در شرایطی که بسیاری از بازنشستگان با مشکلات معیشتی روبه‌رو هستند، این روند نیازمند بازنگری جدی است. وی با اشاره به ریشه‌های شکل‌گیری این قانون اظهار کرد: در گذشته با هدف حل مشکل اشتغال و رسمی شدن نیروهای کار، قوانینی در مجلس تصویب شد تا تعریف مشخصی از کارگر رسمی ارائه شود، اما امروز تبعات این تصمیم در حوزه از دست رفتن نیروهای متخصص و ماهر قابل مشاهده است. بازنشستگی زودهنگام باعث می‌شود نیروهای فنی و باتجربه خیلی زود از چرخه کار خارج شوند، در حالی که این افراد پس از سال‌ها آموزش و کسب مهارت، سرمایه انسانی ارزشمندی برای واحدهای تولیدی و صنعتی هستند.

رئیس اتاق بازرگانی یزد با اشاره به وضعیت معیشتی بازنشستگان گفت: از سوی دیگر باید شرایط اقتصادی و میزان مستمری بازنشستگان را نیز در نظر گرفت، چرا که با حقوق فعلی تأمین اجتماعی، بسیاری از افراد ناچارند پس از بازنشستگی دوباره وارد بازار کار شوند تا بتوانند هزینه‌های زندگی خود را تأمین کنند.

وی بازنشستگی در سنین پایین را یک چالش اجتماعی دانست و تصریح کرد: اینکه فردی در حدود ۴۰ سالگی بازنشسته شود، موضوعی است که باید درباره آن به‌صورت جدی فکر و برنامه‌ریزی شود. البته در برخی مشاغل سخت و شرایط خاص مانند آلودگی هوا یا حرفه‌هایی همچون بافندگی، ضرورت حمایت از نیروی کار قابل انکار نیست، اما باید میان حفظ سلامت نیروی انسانی و صیانت از تخصص و تجربه تعادل ایجاد شود.

وی تأکید کرد: اداره کار نباید در این حوزه منفعل عمل کند، زیرا خروج زودهنگام نیروهای متخصص از محیط کار، علاوه بر آسیب به تولید و صنعت، می‌تواند مشکلات اقتصادی و اجتماعی دیگری نیز به همراه داشته باشد.

رئیس اتاق بازرگانی یزد خواستار همکاری و هم‌فکری بیشتر میان دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی و نهادهای تصمیم‌گیر شد و گفت: باید با کنار گذاشتن ملاحظات غیرضروری، برای حفظ نیروی انسانی متخصص و ایجاد تعادل در نظام بازنشستگی کشور راهکارهای عملی ارائه شود.

علیرضا وطن دوست، رئیس کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی یزد با انتقاد از رویه‌های فعلی در حوزه مشاغل سخت و زیان‌آور و اصلاح عناوین شغلی گفت: صدور مابه‌التفاوت‌های سنگین، واحدهای تولیدی و خدماتی را با مشکلات جدی روبه‌رو کرده و صنعت استان دیگر توان تحمل هزینه‌های غیرواقعی را ندارد.

وی با اشاره به محورهای اصلی این نشست اظهار کرد: موضوعات اصلی جلسه، بررسی چالش‌های مرتبط با عناوین شغلی، مشاغل سخت و زیان‌آور و مابه‌التفاوت‌های مطالبه‌شده از سوی سازمان تأمین اجتماعی است؛ مسائلی که در ماه‌های اخیر اعتراض و نارضایتی گسترده فعالان اقتصادی را به همراه داشته است.

وی افزود: تاکنون فرمول محاسبه این مابه‌التفاوت‌ها ارائه نشده و همین موضوع باعث سردرگمی شرکت‌ها و افزایش فشار مالی بر واحدهای خدماتی و تولیدی شده است. در نهایت نیز آرای دیوان عدالت اداری تأکید دارد که این مسائل باید مطابق مقررات در هیئت‌های تخصصی بررسی شود.

رئیس کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی یزد با اشاره به شرایط اقتصادی و مشکلات سازمان تأمین اجتماعی گفت: همه می‌دانیم این سازمان با کمبود منابع و مشکلات مالی مواجه است، اما از سوی دیگر، نیرویی که پس از ۲۰ سال کار به تخصص و تجربه رسیده، درست در زمان بهره‌وری بازنشسته می‌شود و در بسیاری موارد فرد بازنشسته، روز بعد در مجموعه‌ای دیگر دوباره مشغول به کار می‌شود؛ یعنی هم مستمری و هم حقوق دریافت می‌کند.

وی ادامه داد: در اتاق بازرگانی حتی پیشنهاد شده بود برای بازنشستگان شاغل، درصدی تحت عنوان هزینه بیمه اجتماعی دریافت شود، اما این موضوع عملاً منفعتی برای کارگر و کارفرما ندارد و تنها به عنوان منبع درآمدی برای تأمین اجتماعی عمل می‌کند.

وطن‌دوست با اشاره به مشکلات ناشی از ثبت اشتباه عناوین شغلی اظهار کرد: در موارد متعددی، عنوان واقعی فرد در قرارداد و حکم کارگزینی مشخص بوده، اما در سامانه تأمین اجتماعی به اشتباه «کارگر ساده» ثبت شده است و اکنون سازمان بابت همین خطاهای سیستمی، مبالغ سنگینی از کارفرمایان مطالبه می‌کند؛ در حالی که هنوز فرمول نهایی محاسبات نیز شفاف نیست.

وی همچنین به برخی مصادیق مطرح‌شده در جلسات گذشته اشاره کرد و گفت: در برخی پرونده‌ها، مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور به گونه‌ای تفسیر شده که با واقعیت محیط کار فاصله دارد و این موضوع بار مالی مضاعفی به صنایع تحمیل می‌کند.

رئیس کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی یزد با تأکید بر شرایط دشوار صنعت تصریح کرد: امروز واحدهای تولیدی با مشکلات متعددی روبه‌رو هستند و باید تلاش کنیم اگر شغلی واقعاً سخت و زیان‌آور نیست، هزینه‌های اضافی و غیرواقعی به بخش تولید تحمیل نشود.

محمدرضا قمی رئیس مرکز داوری اتاق بازرگانی یزد با انتقاد از رویه‌های جاری در اجرای قوانین مشاغل سخت و زیان‌آور گفت: برخی بخشنامه‌ها و تفاسیر اجرایی، برخلاف روح قانون و آرای دیوان عدالت اداری، فشار مالی سنگینی به واحدهای تولیدی وارد کرده و امنیت سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی را تهدید می‌کند.

وی با اشاره به چالش‌های موجود در روند تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور افزود: اگر به جای ورود به کلیات، بر چند اصل اساسی از جمله حمایت از تولید، پایبندی به قانون، تعامل واقعی با بخش تولید و مسئولیت‌پذیری مدیران در قبال فعل و ترک فعل توافق شود، بخش زیادی از مشکلات قابل حل خواهد بود.

قمی با انتقاد از برخی رویه‌های موجود در بررسی پرونده‌های مشاغل سخت گفت: مطابق مواد ۹ و ۱۰ قانون کار، رابطه کارگر و کارفرما بر اساس قرارداد تعریف می‌شود و اصل بر صحت قرارداد است، مگر اینکه خلاف آن در مراجع ذی‌صلاح اثبات شود. اما در برخی آرای صادرشده، به جای استناد به قرارداد قانونی، ملاک را «شغل ادعایی» افراد قرار می‌دهند که این مسئله محل ایراد جدی است.

وی ادامه داد: اگر کارگری نسبت به عنوان شغلی خود ادعایی دارد، این اختلاف باید ابتدا در مراجع حل اختلاف بررسی شود، نه اینکه صرفاً بر مبنای ادعا، رأی صادر شود.

رئیس مرکز داوری اتاق بازرگانی یزد همچنین با اشاره به بخشنامه‌های اخیر سازمان تأمین اجتماعی اظهار کرد: بخشنامه نباید فراتر از قانون یا برخلاف آن، تکلیف جدید ایجاد کند. در حالی که در برخی دستورالعمل‌ها، با وجود استناد به آرای دیوان عدالت اداری، تفاسیر اجرایی متفاوتی ارائه شده که با مواد قانونی همخوانی ندارد.

قمی با انتقاد از نحوه محاسبه مابه‌التفاوت حق بیمه گفت: اینکه برای فردی که در سال ۸۰ مشغول به کار بوده، امروز بر اساس حقوق سال ۱۴۰۳ مابه‌التفاوت محاسبه شود که نه با منطق و نه با قانون سازگاری ندارد.

وی همچنین تأکید کرد: عنوان «کارگر ساده» در بسیاری از واحدهای صنعتی تخصصی اساساً معنا ندارد، زیرا هر نیرو در خطوط تولید دارای مسئولیت و مهارت مشخص است و نباید به دلیل اشتباهات نگارشی سال‌های گذشته، امروز واحدهای تولیدی با جرایم سنگین و مشکلات مالی روبه‌رو شوند.

هادی زارع، مسئول واحد طرح و برنامه اتاق بازرگانی یزد با اشاره به چالش‌های اجرای قانون مشاغل سخت و زیان‌آور و اصلاح عناوین شغلی گفت: خلأهای آیین‌نامه‌ای، تفاسیر چندگانه و رویه‌های یک‌سویه سازمان تأمین اجتماعی، بار مالی سنگینی را به واحدهای تولیدی تحمیل کرده و بسیاری از کارفرمایان را با مشکلات جدی مواجه ساخته است.

وی اظهار کرد: قانون و آیین‌نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان‌آور دارای ابهامات متعددی است و برخی بندهای آن قابلیت تفاسیر متفاوتی دارند؛ موضوعی که با صدور دستورالعمل‌های جدید، چالش‌های بیشتری برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده است.

زارع افزود: در حوزه اصلاح عناوین شغلی نیز اگرچه قوانین با هدف صیانت از حقوق نیروی کار تدوین شده‌اند، اما در مرحله اجرا به دلیل خلأهای آیین‌نامه‌ای و برخی رویه‌های سازمان تأمین اجتماعی، مشکلات ساختاری و مالی قابل توجهی برای کارفرمایان به وجود آمده است.

زارع با اشاره به تغییر رویه سازمان تأمین اجتماعی از سال ۱۳۹۵ گفت: در سال‌های گذشته درج عناوین کلی مانند «کارگر ساده» در لیست بیمه رویه‌ای رایج و مورد پذیرش بود، اما با الزامی شدن ثبت سیستمی کدهای استاندارد، این روند تغییر کرد. اکنون چالش اصلی این است که سازمان تأمین اجتماعی، کارفرمایان را بابت رویه‌ای که سال‌ها مورد تأیید خود سازمان بوده، مقصر می‌داند و با عطف‌به‌ماسبق کردن موضوع، مبالغ و جرایم سنگینی برای اصلاح سوابق قبل از سال ۹۵ مطالبه می‌کند.

وی همچنین نحوه محاسبه مابه‌التفاوت حق بیمه را از دیگر مشکلات جدی واحدهای تولیدی عنوان کرد و افزود: منطقی است که این محاسبات بر اساس نرخ تورم یا حداقل دستمزد همان سال‌ها انجام شود، اما سازمان تأمین اجتماعی مبنا را متوسط حقوق دو سال آخر قرار می‌دهد که با توجه به تورم شدید سال‌های اخیر، فشار مالی سنگینی را به بنگاه‌های اقتصادی وارد کرده است.

حسن زارع، مدیرکل تأمین اجتماعی یزد با اشاره به سهم بالای بازنشستگی‌های سخت و زیان‌آور در استان گفت: بیش از نیمی از بازنشستگی‌های یزد در قالب مشاغل سخت و زیان‌آور انجام می‌شود؛ آماری که به گفته مسئولان سازمان، در سطح کشور بی‌سابقه است و نیازمند بازنگری در روندها و تصمیم‌گیری‌هاست. حسن زارع اظهار کرد: بر اساس قانون به‌کارگیری بازنشستگان در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی، اعم از واحدهای تولیدی، صنعتی، خدماتی و مشاغل آزاد، بدون قطع مستمری آن‌ها امکان‌پذیر است؛

مشروط بر اینکه کارفرما حق بیمه سهم خود را متناسب با میزان کارکرد به سازمان تـأمین اجتمـاعی پرداخـت کنـد. مـدیرکل تـأمین اجتماعی یزد در بخش دیگری از سخنان خود به موضوع استانداردسازی مشاغل سخت و زیان‌آور اشاره کرد و گفـت: بـر اسـاس قـانون، وزارتخانه‌های تعاون، بهداشت و صمت موظف هستند ظرف مدت یک سال نسبت به استانداردسازی ایمنی کارگاه‌هایی که مشاغل آن‌ها سخت و زیان‌آور تشخیص داده شده اقدام کنند. وی ادامه داد: همچنین سنوات ارفاقی مربوط به بازنشستگی مشاغل سـخت و زیـان‌آور بر اساس میزان سختی کار و حداکثر تا ۱۰ سال تعیین خواهد شد و حق بیمه مربوط به این سنوات نیز باید همزمان با لیسـت ماهیانـه پرداخت شود که این موضوع می‌تواند به نفع کارفرمایان باشد. زارع با اشاره به آمار بازنشستگی‌های سخت و زیان‌آور در یزد تصریح کرد: در حال حاضر ۵۵ درصد بازنشستگی‌های استان از نوع سخت و زیان‌آور است که بالاترین آمار کشور محسوب می‌شـود. حتـی مـدیرکل مستمری‌های سازمان تأمین اجتماعی کشور در سفر به یزد گفته بود که در این استان، گویا همه مشاغل سخت و زیان‌آور هسـتند مگـر اینکه خلاف آن ثابت شود. مدیرکل تأمین اجتماعی یزد درباره روند بررسی مشاغل سخت و زیان‌آور نیز توضـیح داد: در گذشـته مـلاک بررسی، لیست ارسالی کارفرما بود، اما از اواسط سال گذشته با ایراد نهادهای بازرسی، مقـرر شـد «شـغل مـورد ادعـای کـارگر» مبنـای رسیدگی قرار گیرد و این موضوع مستقیماً توسط اداره کار و مرکز بهداشت بررسی شود. در صورتی که میان عنوان شـغلی ثبت‌شـده در لیست بیمه و ادعای کارگر مغایرت وجود داشته باشد، کارفرما با جرایم و مابه‌التفاوت‌های سنگین مواجه خواهد شد.

سیف علی شاهی، رئیس گروه سلامت کار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشـتی و درمـانی نیـز در ایـن جلسـه ضـمن توضیح فرآیند بازرسی و نحوه تشکیل جلسات بدوی بیان داشت با وجود اهمیت گزارشات بررسـی شـرایط کـار توسـط کارشناسـان بهداشت حرفه‌ای وزارت بهداشت ،درمان و آموزش پزشکی، رأی نهایی با توجه به شرایط و ادعای شغل توسط کارگر صورت می‌پـذیرد و در بسیاری از موارد با وجود رأی مثبت مرکز، سخت بودن شرایط کار در کمیته‌های بدوی رد می‌گردد. وی در ادامـه شـرایط بررسـی را منطبق بر قوانین و دستورالعمل‌ها دانسته اما متذکر شد متن قانون بـه دلیـل صـفر و یکـی بـودن در زمینـه سـخت و زیـان آور دچـار نقصان‌هایی است که نیاز به اصلاح دارد.

پیشنهادات / مصوبات جلسه	
پیشنهاد / مصوبه ۱	**مجری**
مصوب گردید اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان دبیرخانه کمیته مشاغل سخت و زیان آور بررسی داده‌های مربوط به رای‌های صادر شده در سال گذشته را انجام داده و در جلسه کارشناسی که متعاقب این جلسه برگزار خواهد شد اعلام نمایند.	اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی
پیشنهاد / مصوبه۲	**مجری**
مصوب گردید دوره آموزشی آشنایی با مفاهیم پایه و گروه بندی مشاغل سخت و زیان آور با هماهنگی گروه سلامت کار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و با استفاده از کارشناسان استان یزد برگزار گردد.	واحد آموزش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد